

Tézy a tematický plán prednášok a seminárov z predmetu Všeobecná didaktika

Forma štúdia:	denné
Ročník:	1. ročník Bc. Pedagogika - vychovávateľstvo
Semester:	letný 2018/2019
Zabezpečuje:	doc. PaedDr. Lenka Rovňanová, PhD. (prednášky) PhDr. Zuzana Osvaldová, PhD. (prednášky a semináre)

Cieľ predmetu:

Cieľom je naučiť sa charakterizovať všeobecnú didaktiku ako základnú pedagogickú disciplínu v kontexte historického vývoja didaktického myslenia a súčasných trendov v edukácii. Po absolvovaní študenti dokážu: (1) definovať a vysvetliť základné prvky didaktického systému: osobnosť žiaka, učiteľa, obsah, cieľ podmienky, prostriedky, metódy, manažérske funkcie, didaktické zásady a organizačné formy; (2) charakterizovať základnú pedagogickú dokumentáciu, (3) definovať a prakticky používať požiadavky pre formuláciu edukačných cieľov; (4) spracovať projekt prípravy na jednotlivé výchovné činnosti v ŠKD, ŠI a CVČ.

Obsah prednášok (podľa obsahového štandardu predmetu)

- 1. Súčasné významné a vplyvné smery v didaktike a ich podoby.** Zmysel, hodnoty a ciele edukácie. Didaktický systém.
4.2.2020 doc. PaedDr. Lenka Rovňanová, PhD.
- 2. Osobnosť učiteľa a osobnosť žiaka a ich chápanie výučby 1. Osobnosť učiteľa – charakteristika, znaky, kompetencie.** Osobnosť vychovávateľa v kontexte profesijného štandardu.
11.2.2020 doc. PaedDr. Lenka Rovňanová, PhD.
- 3. Osobnosť učiteľa a osobnosť žiaka a ich chápanie výučby 1. Osobnosť učiteľa – charakteristika, znaky, kompetencie.** Osobnosť vychovávateľa v kontexte profesijného štandardu.
18.2.2020 doc. PaedDr. Lenka Rovňanová, PhD.
- 4. Teoretické základy vyučovacieho procesu,** spoločenské, gnozeologické, psychologické, logické základy vyučovacieho procesu, podmienky vyučovacieho procesu, fázy – etapy vyučovacieho procesu, funkcie. Typy vyučovacieho procesu.
25.2.2020 doc. PaedDr. Lenka Rovňanová, PhD.
- 5. Psychodidaktické a neurodidaktické výzvy pre súčasnú didaktiku.**
3.3.2019 doc. PaedDr. Lenka Rovňanová, PhD.
- 6. Výchovnovzdelávacie činnosti v jednotlivých zariadeniach z hľadiska uplatnenie vychovávateľa - špecifiká činností.** Príprava vychovávateľa na výchovno-vzdelávaciu činnosť – analýza projektu písomnej prípravy.
10.3.2020 PhDr. Zuzana Osvaldová, PhD.
- 7. Obsah vzdelávania a vzdelania.** Vzdelávacie programy. Učivo, druhy učiva. Pedagogické dokumenty a ich charakteristika. Pedagogické dokumenty vychovávateľa.

17.3.2020 PhDr. Zuzana Osvaldová, PhD.

- 8. Edukačné ciele** – vymedzenie pojmu, význam cieľov. Všeobecné, čiastkové, špecifické ciele. Taxonómie cieľov. Konkretizácia cieľov, vlastnosti cieľov a ich operacionalizácia. Chyby formulácie edukačných cieľov. Práca vychovávateľa s edukačnými cieľmi.

24.3.2020 PhDr. Zuzana Osvaldová, PhD.

- 9. Didaktické zásady** – vymedzenie pojmu. Klasifikácia, charakteristika zásad.

24.3.2020 PhDr. Zuzana Osvaldová, PhD.

- 10. Didaktické metódy 1.** Systém didaktických metód, vlastnosti metód, výber metód. Aktivizujúce didaktické metódy – charakteristika, význam, klasifikácia. Silné a slabé stránky aktivizujúcich metód.

31.3.2020 PhDr. Zuzana Osvaldová, PhD.

- 11. Didaktické metódy 2.** Systém didaktických metód, vlastnosti metód, výber metód. Aktivizujúce didaktické metódy – charakteristika, význam, klasifikácia. Silné a slabé stránky aktivizujúcich metód.

7.4.2020 PhDr. Zuzana Osvaldová, PhD.

- 12. Organizačné formy vyučovania** – systém organizačných foriem, klasifikácia, teoretická analýza jednotlivých organizačných foriem, vyučovacia hodina, skupinové vyučovanie, projektové vyučovanie, domáce úlohy.

21.4.2020 doc. PaedDr. Lenka Rovňanová, PhD.

Obsah seminárov

1. Seminár – úvodný 3.2.2020

Informácie o predmete, podmienkach hodnotenia, organizácii, literatúra a i. Informovanie o všetkých hodnotených úlohách.

Miesto didaktiky v systéme pedagogických vedných disciplín. Vývoj didaktického myslenia v jednotlivých historických obdobiach až po súčasnosť.

Samoštúdium. Vid': LÁSZLÓ, K. – OSVALDOVÁ, Z: *Didaktika*. Banská Bystrica : 2014, s. 7-22. In <https://www.pdf.umb.sk/zskvarkova/vseobecna-didaktika-ucebny-text.html>

Hodnotená úloha: Vypracovať terminologický slovník s pojmami: pedagogika, systém pg vied, výchova, vzdelávanie, vzdelanie, učenie sa, cieľ, obsah, prostriedky výchovy a vzdelávania, podmienky vzdelávania, vyučovanie, poznatok, vedomosť, zručnosť, schopnosť, návyk, žiak, učiteľ, škola, výchovno-vzdelávacie zariadenia, vzdelávací program. Pri zostavení „slovníka“ je potrebné vychádzať v pedagogickej, psychologickej literatúry, ako aj školského zákona. Využiť pre spracovanie minimálne 6 knižných zdrojov (so správnym citovaním).

Úloha na celý semester:

Postupné vypracúvanie vlastnej cesty svojho vzdelávanie vo vzťahu k predmetu všeobecná didaktika. Zaznamenávanie všetkých aktivít a činností súvisiacich s nadobúdaním vedomostí v danom predmete. Rovnako dôležité je forma spracovania. Prezentovanie na poslednom seminári semestra.

2. Didaktický systém. Základná didaktická terminológia. 10.2.2020

Samoštúdium: Vid': TUREK, I.: *Didaktika*. Bratislava : 2008, s. 20.

Hodnotená úloha:

V zmysle kontinuálneho vzdelávania vychovávateľov si každý študent, študentka pozrie aktuálnu ponuku takéhoto vzdelávania (o čom urobí záznam). Na základe vlastných preferencií, záujmov, zamerania a pod. vyberie z ponuky minimálne 2 vzdelávacie programy, o ktorých urobí na základe dostupných podkladov záznam, s uvedením motivácie výberu.

3. Osobnosť žiaka 17.2.2020 (vid' poskytnutý materiál + študijná literatúra)

Samoštúdium: Špecifiká jednotlivých vývinových období. Kognitívny a učebný štýl žiakov. Typológie učebných štýlov.

Realizácia jedného vybraného dotazníka na zisťovanie učebných štýlov.

Vid': TUREK, I.: *Didaktika*. Bratislava : 2008, s. 81 – 100.

Úloha: Stiahnuť z web stránky MŠ SR dokument: „Tvorba výchovných programov v školských zariadeniach.“

4. Pedagogická dokumentácia vychovávateľa 24.2.2020 (vid' poskytnutý materiál)

Samoštúdium: Príslušná pedagogická dokumentácia vychovávateľa.

5. Učebnica 2.3.2020

Samoštúdium: Charakteristika, druhy, funkcie učebníc, štruktúra učebníc. Vid' TUREK, I.: *Didaktika*. Bratislava : 2008. 2010, s. 318 – 325.

Úloha: Priniesť na ďalší seminár dokument „Tvorba.....“

6. Príprava vychovávateľa na výchovno-vzdelávaciu činnosť. 9.3.2020

Analýza projektu písomnej prípravy. Tvorba mesačných a týždenných plánov.

7. Špecifiká činností. 16.3.2020

Esteticko-výchovná oblasť v ŠKD. Telovýchovná, zdravotná a športová oblasť výchovy v ŠKD.

8. Edukačné ciele 23.3.2020

Formulácia edukačných cieľov - praktické úlohy a cvičenia. Práca s pracovnými listami.

Hodnotená úloha na odovzdanie, prezentácia:

Vylosovanie jednej didaktickej hry.

9. Edukačné ciele 30.3.2020

Formulácia edukačných cieľov - praktické úlohy a cvičenia. Práca a pracovnými listami.

10. Didaktické metódy 1. Didaktická hra. 6.4.2020

Práca s dokumentom: Tvorba výchovných programov v školských zariadeniach vo vzťahu k didaktickým metódam, didaktická hra. Prezentovanie pripravených didaktických hier.

Ohlásenie písomnej práce.

11. Didaktické metódy 2. 20.4.2020

Písanie písomnej práce.

Prezentácia didaktických hier.

12. Záverečný seminár 27.4.2020

Hodnotenie semestra. Prezentácia vlastných máp „moja cesta vzdelávania“.

Podmienky udelenia hodnotenia:

- **Priebežné hodnotenie na seminároch: max 60 bodov (vid' nižšie).** Za priebežné aktivity je potrebné získať min 40 bodov, pre prihlásenie sa na ústnu časť skúšky.
- **Záverečné hodnotenie: max 40b.** Pre uznanie ústnej časti odpovede je potrebné získať min 25b. Ústna odpoveď bude pozostávať z dvoch častí:
 1. Teoretická oblasť predmetu podľa téz ku skúške.
 2. Aplikácia poznatkov na vytvorenie konkrétnej činnosti.

Portfólio priebežných úloh:

1. Terminologický slovník5 bodov
2. Spracovanie a prezentovanie aktuálnych vzdelávacích programov v rámci kontinuálneho vzdelávania určených pre vychovávateľa v súlade s vlastnými záujmami, vlastný rozvoj 5 bodov
3. Priebežný test 25bodov
4. Portfólio rozmanitých podnetov pre činnosti vychovávateľa v ŠKD (didaktické hry, texty na čítanie, výtvarné podnety a pod. Spolu 10ks..... 10 bodov
5. Didaktická hra vo vzťahu k vybraným oblastiam výchovy – praktická prezentácia10 bodov
6. Mapa vlastnej cesty vzdelávania vo vzťahu k predmetu Všeobecná didaktika...5 bodov

Kompletné portfólio si študent/ka prinesie na skúšku.

Záverečné – výsledné hodnotenie je súčtom všetkých hodnotení.

Hodnotenie:

100b – 94b = A / 93b – 87b = B / 86b – 80b = C / 79b – 73b = D / 72b – 65b = E / 64b – menej = Fx

Študijná literatúra:

1. BAJTOŠ, J.: *Teória a prax didaktiky*. Žilina : 2003.
2. BLAŠKO, M.: *Úvod do modernej didaktiky*. Košice : 2009.
3. JARÁBEK, K.: *Teória vyučovania*. Bratislava : 1980.
4. LÁSZLÓ, K. – OSVALDOVÁ, Z.: *Didaktika*. Banská Bystrica : 2014.
5. LÁSZLÓ, K.: *Motivácia v edukačnom prostredí*. Banská Bystrica : 2004.
6. OBDRŽÁLEK, Z.: *Didaktika pre študentov učiteľstva ZŠ*. Bratislava : 2003.
7. PETLÁK, E. – KOMORA, J.: *Vyučovanie v otázkach a odpovediach*. Bratislava : 2003.
8. PETLÁK, E.: *Pedagogicko-didaktická práca učiteľa*. Bratislava : 2000.
9. PETLÁK, E.: *Všeobecná didaktika*. Bratislava : 2004.
10. PETLÁK, E.: *Kapitoly zo súčasnej didaktiky*. Bratislava : 2005.
11. SABOL, J. a i.: *Príprava na vyučovanie v školskom klube detí*. Dostupné na internete.
12. SABOL, J. a i.: *Didaktické a zábavné hry v školskom klube detí*. Dostupné na internete.
13. SABOL, J. – KOLČÁKOVÁ, M. a i.: *Odpočinková a relaxačná činnosť v školskom klube detí*. Dostupné na internete.
14. PETLÁK, E.: *Inovácie v edukačnom procese*. Dubnica nad Váhom : 2012.
15. ROVNANOVÁ, L.: *Profesijné kompetencie učiteľa*. Banská Bystrica: 2015.
16. SKALKOVÁ, J.: *Obecná didaktika*. Praha : 2007.
17. ŠKODA, J. – DOULÍK, P.: *Psychodidaktika. Metody efektívneho a smysluplného učení a vyučování*. Praha : Grada, 2011.
18. *Štátny vzdelávací program ISCED 2*.
19. TUREK, I.: *Inovácie v didaktike*. Bratislava : 2004.
20. TUREK, I.: *Didaktika*. Bratislava : 2008. 2010.
21. *Tvorba výchovných programov s školských zariadeniach*. Bratislava : 2009.
22. KOTRBA, L. – LACINA, T.: *Praktické využití aktivizačních metod ve výuce*. Brno : 2007.
23. JANIŠ, K.: *Obecná didaktika – vybraná témata*. Hradec Králové : 2010.
24. Časopis Didaktika.

Spracovali:

doc. PaedDr. Lenka Rovňanová, PhD.
PhDr. Zuzana Osvaldová, PhD.

29.1.2020